

Na S(trip) s Smiljanićem

V Galeriji Ivana Groharja je na ogled razstava stripov S(trip) Zorana Smiljanića, stripovskega avtorja iz prve vrste slovenskih mojstrov devete umetnosti.

Igor Kavčič

Zoran Smiljanić tokrat v Škofji Loki razstavlja prvič. Jo je kdaj umestil v katerega svojih stripov? »Ne, Škofje Loke se v stripih nisem nikoli dotaknil.«

Niti Blaža Ogorevca ne? »No, nje-ga sem narisal za album Slovenski klasiki v stripu, a ni bil lociran v Škofji Loki. Za isto izdajo sem naredil tudi Cvetje v jeseni, ki se dogaja v Poljanski dolini.«

Bi bila Škofja Loka z okolico lahko izziv za stripovski album, pomislil sem recimo na impresioniste, ki so pred sto in več leti hodili sem iskat motive, pa najbrž še kaj. Ena taka domišljajska zgodba o tem? »Takega stripa se ne bi branil. Sicer stripar ni le risar, imeti moraš tudi filmsko znanje, pri delu moraš biti kostumograf, malo vojaka, tudi režiser in nekaj pisatelja. V Škofji Loki je kar velik bazen zanimivih ljudi in dogodkov.«

Ki bi se dotaknili vaše duše? »Seveda bi se. Trznem na take predloge, a se mora vmes še nekaj stvari poklopiti – od časa do financ in mojega interesa. Ta seveda obstaja.«

Stripovsko življenje Zorana Smiljanića traja že štiri desetletja, biografska zabeležka sega v leto 1981, ko je za Glasilo Kluba ljubiteljev glasbe narisal strip Folk Against Rock, v katerem piše, kako narodno-zabavna glasba izpodriva rok. Hmm, sta skupaj s svinčnikom videla v prihodnost? Morda in v kasnejših letih, ko je objavljaj v različnih medijih, še nekajkrat. Smiljanić se je v najboljši maniri razbohotil v reviji Mladina, kjer je svojo priložnost dobivala tako imenovana tretja generacija slovenskih striparjev, med drugim tudi Tomaž Lavrič, Iztok Sitar in še kdo. »Tretja generacija je v Sloveniji povzročila pravo revolucijo stripa. Do takrat so striparji večinoma risali zabavne zgodbe, ki so bile glede vsebine prijazne, nekako benigne, brez družbeno kritične note. Ti av-

torji so stripovsko prizorišče spremenili, v stripe so začeli vnašati elemente nasilja, seksa, bili so politično angažirani in so provocirali oblast,« pove kustos razstave Boštjan Soklič, zato je moral tudi Smiljanić v nekem obdobju delati pod psevdonimom Vittorio de la Croce.

Razstava je mini retrospektiva stripov zadnjih dvajsetih let s poudarkom na zadnjih treh stripovskih albumih Plečnik in pika, Ivan Cankar: Podobe iz življenja in Črni plamen, požig narodnega doma v Trstu. Tu je strip Zadnji let Tonija Mrlaka in seveda tudi Meksikajnarji, ki so izšli v kar v petih albumih. Avtor je dodal tudi nekatere starejše stripe, kot so Slovenski klasiki in Zadnja vojna. »Vsak strip sem predstavil z nekaj originalnimi stripovskimi tablami – gre za nekakšen 'best of' najbolj spektakularnih oziroma likovno zanimivih strani posameznih stripov. Tistih, na katere sem najbolj ponosen. Dodal pa sem tudi nekaj plakatov, ilustracij in predvsem risb in skic, s katerimi pokažem, kako poteka proces dela od osnutka do končne risbe,« pove Smiljanić, ki ima ta čas v delu biografski strip o pesniku Karlu Destovniku - Kajuhu. Da je trenutno v obdobju dvanajsturnega delavnika, saj ima normo en stripovski album na leto.

»Zoran ustvarja zelo aktualne, včasih tudi spotakljive stripe. On je po razmišljanju svobodnjak, en tak 'freigeist', iskalec resnice, ki na temo nikoli ne gleda črno-belo, ampak poskuša priti v samo srž problema. Težnja po objektivnosti preveva vse njegove stripe,« še dodaja Soklič. Za začetek v naše 'objektive' vzemimo pomladni obisk v Galeriji Ivana Groharja. In pika.

Veliki avtor stripa Zoran Smiljanić ob velikem arhitektu Jožetu Plečniku Foto: Igor Kavčič